

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

In Epistolam Ad Romanos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79869)

ἐπειδὴ ὁ ψαλμὸς] Lege, ἕνεκα ψαλμοῦ, vel ὡς τὸ ψαλμὸς, vel quid simile.

- P. 412. ἄλλα τ' ἰσχυρὸς αὐτὸς μὴ ἀΐη.] Duo loca confudit pro more suo Origenes, Job. I, 12. & 2, 6.

- P. 414. ^{259.} ὅτι τὸ ἀσέβητον τὸ ἐπὶ τῷ ἡμίονῳ μένει παράμυθος.]
 Lierant Stoiici. Locus est indignus apud La-
 certianum in Zenone: ἔστι δὲ ὅτι τὸν φασὶ τὸ μῦθον, ἂν
 ἀγαθὰ εἴη. ὅτι ὁ, κακὰ. ὅτι ὁ ἰδιότερα ἀγαθὰ μῦθον
 εὐταῖα τὸ ὅρατα, φέρονται ἐν διαγραφῇ, ἀνείριας,
 σφοδρουμένη καὶ τὰ λοιπὰ. κακὰ δὲ, ὅτι ἐναντία, ἀ-
 σφοδρουμένη, ἀδίκιας, καὶ τὰ λοιπὰ ἰδιότερα δὲ, ὅσα
 μάλιστα ἀφ' αἷμα, μάλιστα ἐκαστὸν ἔχει, ὅτι ἐναντία, ἰδιότητα καλὰ
 ὅτι ἰσχυρὰ, καὶ τὰς, δὲ ἐκείνην, ὅτι ἐναντία, ὅτι ἐναντία,
 &c. Eorum autem quæ sunt, sunt alia bona, ma-
 la alia, alia neutra. Bona quidem virtutes esse,
 prudentiam, justitiam, fortitudinem, tem-
 perantiam, & cetera id genus: mala vero his op-
 posita, vitia, imprudentiam, iniustitiam, & cæ-
 tera: neutra vero, quæ neque profunt, neque ob-
 sunt, ut est vita, sanitas, pulchritudo, voluptas,
 vires, opes, gloria, nobilitas; & quæ eis opposita
 sunt, &c.

καὶ ἀποφύγει δόξαν, &c.] Cicero 2. Tuscul.
Gloria est solida quædam res, & expressa, ea est
consentientis laus bonorum; incorrupta vox bene
judicantium de excellenti viriute. Seneca Ep.
102. Gloriam quoque latius fufam intelligo:
consensum enim multorum exigit. Item: Glo-
ria multorum iudicis constat, claritas bonorum.
Quintilianus: Consentientis laus bonorum, glo-
ria appellatur.

- P. 415. γνώσκων ἡ πατρίς, &c.) Adi Observations
nostras supra ad p. 392. in Joh.

ὅτι παρ' ἐμοῦ ἡ μακαρία ἀποδείξαι, &c.] Anonymus apud Photium Cod. 117. hoc nomine accusatum scribit Origenem, quod Filium dixerit, non noscere Patrem ut seipsum. Quod ipsum hic videtur significare. Nos rem expendimus in Origenianis.

- P. 416. *Quid dicitur, &c.* Locus ab Interpretibus miris modis vexatus. Hunc sic expono:
Quero autem, an possit gloria affecti Deus, prater gloriam quam habet in Filio, ita ut tradidimus; majori in seipso gloria affectus, cum in sua ipsius est specula, propter sui cognitionem, & sui contemplationem; quae major est contemplatione, quae est in Filio: ut de Deo talia intelligere par est: dicendum est persudandi cum ineffabili quadam delectatione, & letitia, & gaudio, in seipso sibi placens, & gaudens.

ἐρημίζοντες τὸν ἑαυτοῦ θάνατον.] Hæc tractamus in Origenianis : cave interim à falso dogmate.

- P.420. ἐν οἷς ἔξετασεν ἐς τὸ μῦθον, &c.] Pessime hac Inter-
pretes reddidere. Sensus est: *In quibus disqui-*
res, an is qui post pusillum ipsum visurus non est,
siquidem postea illum visurus est, post tempus
non longum ipsum omnino visurus sit.

- P. 421. καὶ ἀπλῆς ερον ἐδοῦκεν [βλ.] &c.] Videtur legis-
se Ferrarius : καὶ ἀπλῆς ερον ἐδοκοῦν βλ. βλ. βλ.

ξύδι, ἀναφύετο, &c. quæ lectio ferri non potest.

καὶ μὴ ἀπόσπῃτε διὰ τὸ ἐν τῇ, &c. Legebat Ferrarius : καὶ μὴ ἀπόσπῃτε διὰ τοῦ ἐν τῇ, &c. Perionius autem : καὶ μὴ ἀπόσπῃτε διὰ τὸ ἐν τῇ, &c. Pro, ἀπὸ ἀξιώματι, legendum suspicor, ὡς τὸ ἀξιώσαντι.

Quæ Libri hujus Interpretationem claudit Ferrarii denuntiatio, quæ se nihil profus immutasse proficitur, non usquequaque veram esse deprehendimus; uti observatum est à Nobis, ad pag. 218. in loh. P. 422.

IN ACTA APOSPOLORVM.

ὁ δὲ Ἰαλμὸς τῆς τοῦ Ἰσραὴλ ἐξορίας.] Neque in hoc solum Pfalmo, sed in XL. etiam, & LIV. Judæ nequitia, & crimina produntur.

IN EPISTOLAM AD ROMANOS.

Τῆς ἑξῆς ἐν ἰδίῳ Ὁ, &c. Fragmentum illud à P. 423.

Rufino Latinitate donatum, cum reliquis
Origenis in Epistolam ad Romanos Com-
mentariis, in Latinis editionibus reperies, at
tam deformatum, & archetypo suo tam dis-
simile, ut vix agnosci queat. Ea scilicet fuit
Rufiniana interpretandi ratio, quemadmo-
dum alibi notavimus; quamque vel ex eo
spectare possis, quod hos viginti Origenis in
Epistolam ad Romanos Commentariorum
libros in decem contraxerit. Hujus autem
interpretationis artificem esse Rufinum, non
ut vulgo existimatur, Hieronymum, alibi
facile a me probatum est.

ἐπιλαμβάνοντες θ. κ. &c.] Hic & infra hac
pagina Valentinianus pungit his verbis:
ἐάν τις ἀνὴρ ἄλλὰ ἐκράτης ἐκ παρεισέγοντες ἢ ἀεὶ ἐλεύσεως
ἡρώων λόγον

ἐν ἀν' καλέσας, οὐ μὴ προώρῃσι.] Verbe, *is non vocatis, quos non predestinavit*. Ferrarius videtur legisse: ἐν μὴ προώρῃσι.

ὁ νομιστὸν εἶνω, &c.) Origenes *supra* in Genes.
cap. 8. ἀλλὰ πῶς οὐδέστινον, ἀλλ' ὅτι ἐξ ἐργῶν τῶ ἐσ-
χιστον αἴσιον τῶ (ἐὰν δὲ) πῶς αὐτὸ πρῶτον. ὁ
ἐπὶ ἐργῶν αἴσιον, ἀλλ' ἐπὶ ἐργῶν ἐμμεν, εἶνωσα.
Vide *Observationes nostras* in hunc lo-
cum.

Φήσονται ὅτι ἀδωά & α] Quæ Deus præ- P. 425.

ovir; certo sed non necessario effectum
ium consequuntur, nec arbitrii libertate
imminuitur, eorumque sunt quæ Con-
tingentia Dialectici appellant. Qui ergo
prædestinatus est a Deo: ex hac hypothesi
& quod ad Deum pertinet, cujus voluntas
constans est, neq; mutationi obnoxia, bea-
titudinem fraudari non potest: quod ad ipsum
autem prædestinatum spectat, cum libertate
arbitrii sui polleat, mori potest peccati reus.

& prædestinationis effectum amittere. Cum ait ergo Origenes: φησὶ μὲν ὅτι ἀδύνατον μὴ γινώσκειν, Deum respicit, ejus voluntas mutari non potest: cum subjungit deinde: ἀλλὰ δύναται ὁ θεὸς καὶ τὸ μὴ γινώσκειν, hominis rationem habuit, qui cum liber sit, transgredi potest mandata Dei, vel non transgredi; facere mala, vel non facere.

πάντες γὰρ πλὴν ἐκ τῶν ἐφ' ἡμῶν, &c.] Sententiam hanc tuebantur è Patribus antiquis quamplurimi, ita ut Galli contrariam Augustini doctrinam repudiantes jactabant, quemadmodum refert Prosper in Epist. ad August. Quamvis autem ab adversa, ut dixi, parte steterit S. Augustinus, & postquam accuratioribus super eo argumento disputationibus locum dederunt Pelagii errores, Augustinum secuta sit bona Doctorum Catholicorum pars; nonnulli tamen, quos commemorat Leonardus Lessius, in Disputatione de Prædestinatione, in alienam ab Augustino sententiam discesserunt, hodieque discedunt; copiam unicuique faciente Ecclesia, & Pontificibus Romanis utram velit sectam persequi.

P. 428.

οἷμα καὶ τὸν λαόν, &c.] Origenes in Ioh. 8, 19. pag. 263. ὡς δὴλον ἐκ τῆς ὁσάο νόμου λαοὶ οἷς ἐν τῷ νόμῳ λαοὶ αὐτοῦ ἢ δὴλον ὅτι καὶ τὸν προφῆτην, ὡν τὰ ῥήματα, ὡς ἐν ἄλλοις ἐπιστολαῖς, νόμος λέγεται. Addendi porro hiloci aliis plerisque quos erudite corrasit Brianus Waltonus Biblitorum Polyglotton diligentissimus editor, Prolegom. 9. cap. II, quibus eos confutat qui ex Aristea &

Josepho, Legem à LXX. Interpretibus converfam fuisse testificantibus, Pentateuchum solum, non etiam Prophetas, & reliquam Scripturam interpretatam fuisse pertendunt.

λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ.] Ebræa habent יבן loque-
tur. Tertiam numeri pluralis personam retinent universi Interpretes, præter Syrum, qui ad Paulum, & Aquilæ interpretationem propius accedit.

ἐν γὰρ γραμμένῳ τῇ καρδίᾳ λέγει.] Prov. 3, 3. & 7, 3. & 2. Cor. 3, 3.

Σωματικῶς ὑπομένω.] Supple, το φρόν, quod fortasse excidit è contextu; id quod suadet & Genebrardi interpretatio: cui Dominus corporaliter cecitate affecto inquit.

ἐμαλίστα, ὡς ἀρνείομεν, &c.] Vetus Codex Ms. P. 429, Philocalia: ἐμαλίστα ὡς ἀποστολικῆς, ὡς ἀρνείομεν, & ἀποφθιμένῳ, ἀποστολικῶν, πλὴν ἀπὸ ἡμῶν. Sed nihil mutandum in Tarini editione, quam sequimur.

IN EPISTOLAM AD HEBRAEOS.

ὅτι κλήμης ὁ ὑπομνήσας ἐπίσκοπος, &c.] A Cle. P. 430. mente Romano Pontifice scriptam non esse, vel ex eo liquet, quod in Epistola sua ad Corinthios plurima ex ea αὐτοῦ ἐκείνου de promat, teste ipso Eusebio, libr. 3. Hist. cap. 38. Satiùs fuerit dicere à Paulo Ebraice primum fuisse scriptam; à Luca, vel à Clemente fuisse interpretatam, ut multos existimasse tradit ibidem Eusebius.

OBSERVATIONUM ET NOTARVM FINIS.

ADDEN.